

Управление на динамичната памет (Rev: 1.3)

Любомир Чорбаджиев¹
lchorbadjiev@elsys-bg.org

¹Технологическо училище “Електронни системи”
Технически университет, София

5 март 2007 г.

Съдържание

- 1 Пример: статичен стек
- 2 Динамична памет
- 3 Конструктори и деструктори
- 4 Пример: динамичен стек
- 5 Пример: масив с проверка на границите
- 6 Копиращ конструктор
- 7 Оператор за присвояване

Пример: стек

Основните операции, които се извършват със стека са:

- `push()` — поставя елемент на върха на стека;
- `pop()` — изтрива последния елемент, поставен на върха на стека и го връща като резултат от операцията.

Има различни начини да се реализира стек. Нека разгледаме някои от тях.

Пример: стек

```
1 #include <iostream>
2 #include <exception>
3 using namespace std;
4 class Stack {
5     const static int size_=2;
6     int data_[size_];
7     int top_;
8 public:
9     Stack(void)
10        : top_(-1)
11        {}
```

Пример: стек

```
12
13 void push(int v) {
14     if(top_>=(size_-1)) {
15         throw exception();
16     }
17     data_[++top_]=v;
18 }
19 int pop(void) {
20     if(top_<0) {
21         throw exception();
22     }
23     return data_[top_--];
24 }
25 };
```

Пример: стек

```
27 int main(void) {  
28     Stack st;  
29  
30     try {  
31         st.push(1);  
32         st.push(2);  
33         st.push(3);  
34     } catch(const exception &e) {  
35         cout << "exception() caught in push..."  
36             << endl;  
37     }
```

Пример: стек

```
38  try {  
39      cout << st.pop() << endl;  
40      cout << st.pop() << endl;  
41      cout << st.pop() << endl;  
42  } catch(const exception &e) {  
43      cout << "exception() caught in pop..."  
44          << endl;  
45  }  
46  return 0;  
47 }
```

Пример: стек

Резултатът от изпълнението на програмата е следният:

```
lubo@kid ~/school/cpp/notes $ g++ code/lecture05-stack01.cpp
lubo@kid ~/school/cpp/notes $ ./a.out
exception() caught in push...
2
1
exception() caught in pop...
```


Пример: стек

- Основният недостатък на представената реализация е, че размерът на стека (броят на елементите, които можем да поставим в стека), се определя по време на компилация на програмата.
- Ако е необходимо размерът на стека да не е фиксиран по време на компилация, а да нараства в зависимост от броя на поставените в него елементи, то трябва да се използват механизмите за динамично управление на паметта.

Динамична памет: C-стил

- В езика C за динамично управление на паметта се използват функциите `malloc()` и `free()`.
- Работата на `malloc()` е да задели парче от динамичната памет, а с помощта на `free()` заделеното парче памет се освобождава.
- В езика C++ програмистите могат да използват тези функции, но тяхното използване е неудобно и трябва да се избягва. Проблемът е, че при използването на функцията `malloc()` не се извикват конструктори.

Динамична памет: C-стил

```
1 #include <cstdlib>
2 using namespace std;
3 class Foo {
4     int bar_;
5 public:
6     Foo(void) : bar_(0) {}
7 };
```

Динамична памет: C-стил

```
8 int main() {  
9     Foo* ptr=(Foo*)malloc(sizeof(Foo));  
10    //...  
11    free(ptr);  
12    return 0;  
13 }
```

- В ред 9 се заделя памет за обект от типа Foo. Този обект обаче не са инициализира правилно, тъй като за него не се извиква конструкторът Foo().
- Нужен е механизъм, който да обединява заделянето на динамична памет с извикването на конструктор.

Динамична памет

- В езика C++ за работа с динамичната памет се използват операторите **new** и **delete**.
- Нека е дефиниран класът Foo, който има два конструктора — конструктор по подразбиране и конструктор, който приема два аргумента.

```
3 class Foo {
4     int bar_;
5 public:
6     Foo(void) : bar_(0) {}
7     Foo(int v, int w): bar_(v+w) {}
8     int get_bar() const {return bar_;}
9 };
```

Динамична памет

- Ако искаме да създадем обект от типа `Foo` в динамичната памет, трябва да използваме оператора **new**. Операторът **new** заделя необходимата за обекта памет и извиква конструктор, така че създаденият обект е правилно инициализиран.

```
11 Foo* ptr1=new Foo;  
12 Foo* ptr2=new Foo(21,21);  
13 Foo* arr1=new Foo[10];
```

- Когато **new** се използва по начина показан в ред 11, конструкторът, който се извиква, е конструкторът по подразбиране (конструктор без аргументи). Ако конструктор по подразбиране не е дефиниран, то ред 11 ще предизвика грешка при компилация.

Динамична памет

- Другата форма, за използване на оператора **new**, показана в ред 12, позволява да се извика конкретен конструктор и да му се предадат необходимите аргументи.

```
12 Foo* ptr2=new Foo(21,21);
```

- Третият начин за извикване на оператора **new** е показан на ред 13:

```
13 Foo* arr1=new Foo[10];
```

При тази употреба се създава масив от обекти от типа Foo.

Размерът на масива се предава в квадратни скоби.

Конструкторът, който се извиква за всеки един от създадените обекти е конструкторът по подразбиране.

Динамична памет

- За унищожаване на динамично създадени обекти се използва операторът **delete**.

```
17  delete ptr1;  
18  delete ptr2;  
19  delete [] arr1;
```

- Когато трябва да се унищожи единичен обект, се използва операторът **delete**. Когато трябва да се унищожи масив от обекти се използва операторът **delete []**.

Динамична памет

```
1 #include <iostream>
2 using namespace std;
3 class Foo {
4     int bar_;
5 public:
6     Foo(void) : bar_(0) {}
7     Foo(int v, int w): bar_(v+w) {}
8     int get_bar() const {return bar_;}
9 };
```

Динамична памет

```
10 int main() {  
11     Foo* ptr1=new Foo;  
12     Foo* ptr2=new Foo(21,21);  
13     Foo* arr1=new Foo[10];  
14     cout<<"ptr1->get_bar():"<<ptr1->get_bar()<<endl;  
15     cout<<"ptr2->get_bar():"<<ptr2->get_bar()<<endl;  
16     cout<<"arr1->get_bar():"<<arr1->get_bar()<<endl;  
17     delete ptr1;  
18     delete ptr2;  
19     delete [] arr1;  
20     return 0;  
21 }
```

Динамична памет

Изходът на представената програма е следният:

```
lubo@dobby:~/school/cpp/notes> g++ code/lecture05-new01.cpp
lubo@dobby:~/school/cpp/notes> a.out
ptr1->get_bar():0
ptr2->get_bar():42
arr1->get_bar():0
```

Конструктори и деструктори

```
1 class Foo {  
2     int size_;  
3     int* bar_;  
4 public:  
5     Foo(int size)  
6         : size_(size),  
7           bar_(new int[size])  
8     {}  
9     //...  
10 };
```

Конструктори и деструктори

```
11 int bar() {  
12     Foo foo(100);  
13     //...  
14     return 42;  
15 }
```

При създаването на обекта `foo` в ред 12 динамично се заделя памет за масив от 100 цели. Тази памет не се освобождава никъде.

Конструктори и деструктори

```
1 #include <cstdio>
2 using namespace std;
3 class Foo {
4     FILE* bar_;
5 public:
6     Foo(const char* filename) :bar_(0) {
7         bar_=fopen(filename,"rw");
8     }
9     //...
10 };
```

Конструктори и деструктори

```
11 int bar() {  
12     Foo foo("temp.txt");  
13     //...  
14     return 0;  
15 }
```

При създаването на обекта `foo` в ред 12 се отваря файл, който не се затваря никъде.

Конструктори и деструктори

- Основната задача на конструктора е да инициализира обекта за да може член-функциите на обекта да работят правилно.
- Коректната инициализация на даден обект понякога включва заделянето на динамична памет (като в разгледания пример), отварянето на файлове или използването на някакъв друг ресурс, който изисква да бъде освободен след приключване на употребата му.

Деструктори

- Именно поради това такива класове се нуждаят от член-функция, която гарантирано се извиква при унищожаването на обектите. Тази функция се нарича *деструктор*.
- Основната задача на деструкторите е да освободят ресурсите, използвани от обекта.
- Деструкторите се извикват автоматично при унищожаването на обекта — при излизането му от областта на действие или при изтриване на обекта от динамичната памет.
- Най-честата употреба на деструктора е да освободи заделената в конструктора динамична памет.

Пример: Деструктор

```
1 class Foo {
2     int size_;
3     int* bar_;
4 public:
5     Foo(int size)
6         : size_(size), bar_(new int[size])
7     {}
8     ~Foo(void) {
9         delete [] bar_;
10    }
11    //...
12};
```

Пример: Деструктор

```
13 int bar() {  
14     Foo foo(100);  
15     //...  
16     return 0;  
17 }
```

Пример: Деструктор

```
1 #include <cstdio>
2 using namespace std;
3 class Foo {
4     FILE* bar_;
5 public:
6     Foo(const char* filename) :bar_(0) {
7         bar_=fopen(filename,"rw");
8     }
9     ~Foo(void) {
10        fclose(bar_);
11    }
12    //...
13};
```

Пример: Деструктор

```
14 int bar() {  
15     Foo foo("temp.txt");  
16     //...  
17     return 0;  
18 }
```

Пример: динамичен стек

```
1 #include <iostream>
2 #include <exception>
3 using namespace std;
4 class Stack {
5     const static int chunk_=2;
6     int size_;
7     int *data_;
8     int top_;
```

Пример: динамичен стек

```
9 public :  
10 Stack(void)  
11     : size_(chunk_),  
12     data_(new int [chunk_]),  
13     top_(-1)  
14 {}  
15 ~Stack(void) {  
16     delete [] data_;  
17 }
```

Пример: динамичен стек

```
18 void push(int v) {  
19     if(top_ >=(size_-1)) {  
20         resize();  
21     }  
22     data_[++top_]=v;  
23 }  
24 int pop(void) {  
25     if(top_ <0){  
26         throw exception();  
27     }  
28     return data_[top_--];  
29 }
```


Пример: динамичен стек

```
30 private:
31     void resize(void) {
32         cout << "Stack::resize()_called..." << endl;
33         int *temp=data_;
34         data_=new int[size_+chunk_];
35         for(int i=0;i<size_;i++)
36             data_[i]=temp[i];
37         delete [] temp;
38         size_+=chunk_;
39         cout << "Stack::resize()_new_size_is_"
40             << size_ << ">..." << endl;
41     }
42 };
```

Пример: динамичен стек

```
43 int main(void) {  
44     Stack st;  
45     st.push(1);  
46     st.push(2);  
47     st.push(3);  
48     try {  
49         cout << st.pop() << endl;  
50         cout << st.pop() << endl;  
51         cout << st.pop() << endl;  
52     } catch(const exception& e) {  
53         cout << "exception() caught in pop..." << endl;  
54     }  
55     return 0;  
56 }
```

Пример: масив с проверка на границите

```
1 #include <iostream>
2 #include <exception>
3 using namespace std;
4
5 class Array {
6     unsigned int size_;
7     int* data_;
8 public:
9     Array(unsigned int size=10)
10        : size_(size), data_(new int[size])
11    {}
12    ~Array(void) {
13        delete [] data_;
14    }
```

Пример: масив с проверка на границите

```
15  int& operator [] (unsigned int index) {  
16      if (index >= size_) {  
17          cerr << "index out of bounds..." << endl;  
18          throw exception();  
19      }  
20      return data_[index];  
21  }  
22  unsigned size() const {  
23      return size_;  
24  }  
25  };
```

Пример: масив с проверка на границите

```
26 int main(void) {
27     Array v(3);
28     for(int i=0;i<3;++i) {
29         v[i]=i;
30     }
31     for(int i=0;i<3;i++) {
32         cout << "v[i]=" << v[i] << endl;
33     }
34     try {
35         v[3]=5;
36     } catch(const exception& e) {
37         cout << "exception caught..." << endl;
38     }
39     return 0;
40 }
```

Пример: масив с проверка на границите

```
lubo@kid ~/school/cpp/notes $ g++ code/lecture08-array02.cpp
lubo@kid ~/school/cpp/notes $ ./a.out
v[i]=0
v[i]=1
v[i]=2
index out of bounds...
exception caught...
```

Копирац конструктор

- По подразбиране всички обекти могат да бъдат копирани. Всеки клас притежава копиращ конструктор, който е отговорен за копирането на обектите от съответният клас.
- Копиращият конструктор за класа X има сигнатура $X::X(\text{const } X\&)$.
- Ако за даден клас не е дефиниран копиращ конструктор, то компилаторът генерира копиращ конструктор по подразбиране. Семантиката на този конструктор е да копира всички член-променливи на класа.

Копиращ конструктор

- За класа `Point` поведението на генерирания от компилатора копиращ конструктор е еквивалентно на следното:

```
1 class Point {  
2     double x_, y_;  
3 public :  
4     Point(const Point& p)  
5         : x_(p.x_), y_(p.y_)  
6     {}  
7     //...  
8 };
```

- Ако подразбиращото се поведение на този конструктор е неподходящо за даден клас, то потребителят трябва да дефинира сам копиращ конструктор.

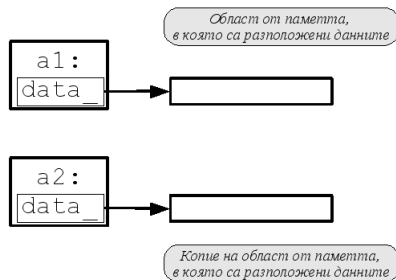
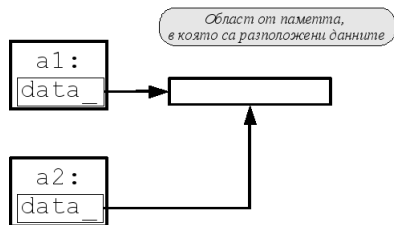

Копиращ конструктор

- В повечето случаи подразбиращото се поведение на копиращия конструктор е напълно удовлетворително.
- Нека отново да разгледаме дефинирания от нас масив, с проверката на границите.

```
5 class Array {  
6     unsigned int size_  
7     int* data_  
8 public:  
9     Array(unsigned int size=10)  
10        : size_(size), data_(new int [size])  
11     {}  
12     ~Array(void) {  
13         delete [] data_  
14     }
```

Копирац конструктор

Копирац конструктор

- Подразбиращият се копирац конструктор копира член-променливите на класа. Това означава, че ще се копират член променливите `data_` и `size_`. Областта от паметта, към която сочи `data_`, няма да бъде копирана.
- За да се обезпечи коректно поведение на масива при копиране е необходимо да се предефинира копиращият конструктор.

Копирац конструктор: пример

```
6 class Array {
7     unsigned int size_;
8     int* data_;
9 public:
10    Array(unsigned int size=10)
11        : size_(size), data_(new int[size_])
12    {}
13    ~Array(void) {
14        delete [] data_;
15    }
```

Копирац конструктор: пример

```
16 Array(const Array& other)
17     : size_(other.size_), data_(new int[size_])
18     {
19         for(unsigned int i=0; i< size_; i++)
20             data_[i]=other.data_[i];
21     }
22     int& operator [] (unsigned int index) {
23         if(index>=size_) {
24             cerr << "index out of bounds..." << endl;
25             throw exception();
26         }
27         return data_[index];
28     }
```

Копирац конструктор: пример

```
29  unsigned size() const {
30      return size_;
31  }
32 };
33 int main(void) {
34     Array a1(3);
35     for(int i=0;i<3;++i) {
36         a1[i]=i;
37     }
38     Array a2=a1;
39     for(int i=0;i<3;i++) {
40         cout << "a2[i]=" << a2[i] << endl;
41     }
42     return 0;
43 }
```

Копирац конструктор: пример

```
lubo@kid:~/school/notes> ./a.out  
a2[i]=0  
a2[i]=1  
a2[i]=2
```

Копирац конструктор

- Обърнете внимание, че като аргумент на копиращия конструктор се използва препратка — `X::X(const X& x)`.
- Ако в дефиницията на копиращия конструктор не се използва препратка — `X::X(X x)`, — то това ще доведе до безкрайна рекурсия. Проблемът е, че при предаване на аргумента по стойност, се извършва копиране, което води до извикване на копиращ конструктор.
- Ако е необходимо да се забрани копирането на обектите на даден клас, то копиращият конструктор на класа трябва да се декларира като **private**.

Оператор за присвояване

- По подразбиране за всички обекти може да се използва оператор за присвояване. Всеки клас притежава оператор за присвояване, който е отговорен за присвояване на обекти от съответния клас.
- Операторът за присвояване на класа X има сигнатура $X\& X::\mathbf{operator}=(\mathbf{const} X\&)$.
- Ако за даден клас не е дефиниран оператор за присвояване, то компилаторът генерира оператор за присвояване по подразбиране. Семантиката на този оператор е да копира всички член-променливи на класа.

Оператор за присвояване

- За класа Point поведението на подразбиращия се (генериран от компилатора) оператор за присвояване е еквивалентно на следното:

```
1 class Point {  
2     //...  
3     Point& operator=(const Point& other){  
4         x_=other.x_;  
5         y_=other.y_;  
6         return *this;  
7     }  
8 };
```

- Ако подразбиращото се поведение на този оператор е неподходящо за даден клас, то потребителят трябва да дефинира сам оператор за присвояване.

Оператор за присвояване: пример

- В повечето случаи подразбиращото се поведение на оператора за присвояване е напълно удовлетворително.
- За да се обезпечи коректно поведение на масива при присвояване е необходимо да се предефинира оператора за присвояване.

```
25  Array& operator=(const Array& other) {  
26      if (this != &other) {  
27          delete [] data_;  
28          size_ = other.size_;  
29          data_ = new int[size_];  
30          for (unsigned i=0; i<size_; i++)  
31              data_[i] = other.data_[i];  
32      }  
33      return *this;  
34  }
```